

THỬ KÝ ÂM, NHẬN DIỆN HÁT XẨM BẰNG “ÂM PHỔ”

A FIRST APPROACH TO HÁT XẨM USING SPECTROGRAM TO AID THE TRANSCRIPTION AND IDENTIFICATION OF ITS DISTINCTIVE FEATURES

by

Nguyễn Thị Mỹ Liêm¹, Phan Gia Anh-Thu² and Ngô Thanh Nhân³

TÓM TẮT ABSTRACT English 271 words

Đa số thể loại âm nhạc truyền thống Việt Nam có đặc điểm truyền khẩu, tính ứng tấu, ứng tác, tinh tế trong thể hiện... Đến nay, việc nhận diện, xác định phong cách, đặc trưng âm nhạc cổ truyền Việt Nam nói chung và Hát xẩm nói riêng vẫn được các nhà nghiên cứu phân tích dựa trên bản ký âm 5 dòng kẻ của nhạc phương Tây. Tuy thuận tiện nhưng do các bậc âm không phải là âm bình quân, cùng với những chi tiết tinh tế trong diễn – tấu, khiến các bản ký âm trên ngũ tuyến chưa thể hiện được thực tế âm thanh, những chi tiết tinh tế của âm nhạc cổ truyền Việt Nam.

The majority of the Vietnamese traditional music has a characteristic of oral transmission, improvisation and delicateness in exposition. Until today, the identification, the determination of folk musical style and distinctive features in general, and in Hát Xẩm particularly were analyzed by scholars based on the western staves. Albeit the usefulness of western staves, the Vietnamese music is not based on tempered notes, and also loses the delicate details in performance and playing. It is clear that the western staves and tempered notes do not represent the Vietnamese traditional music adequately.

Sử dụng Hát Xẩm làm trường hợp nghiên cứu, bài viết giới thiệu “âm phổ” như một phương pháp “ghi chép”, “nhận diện” âm thanh âm nhạc trung thực nhất có thể, hỗ trợ nghiên cứu, phân tích âm nhạc cổ truyền Việt Nam. Âm phổ là một phương trận 3 chiều, ghi lại 3 cách đo âm thanh trên các loại máy ghi âm thông dụng thành 3 trục số: cao độ (*Hertz*, Hz), cường độ (*Decibels*, dB), và trường độ (*milliseconds*, ms). Đồng thời, từ sử dụng “âm phổ”, bài viết đưa ra thuật ngữ “*chữ nhạc*”, đã được sử dụng nhiều trong ghi chép lòng bản nhạc *Tài tử Nam*

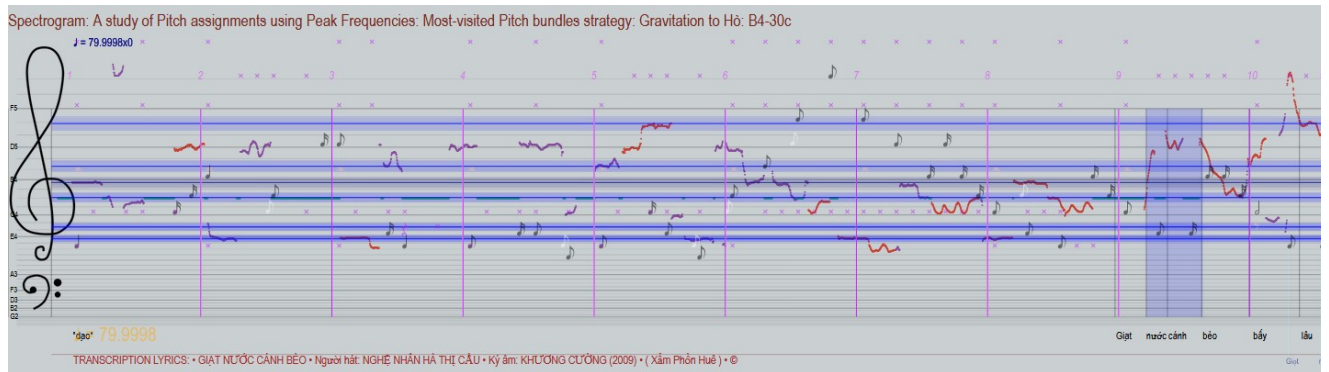
¹ Ph.D. Folklore, Professor of the College of Arts, Sài Gòn University, Vietnam.

² Ph.D. candidate, Teachers College, Columbia University, and Fellow of Folk Music Studies at the Center of Vietnamese Philosophy, Culture and Society, Temple University.

³ Ph.D. Linguistics, computational linguist, Linguistic String Project, Medical Language Processing, Courant Institute of Mathematical Sciences, New York University, and Fellow of Nôm Studies and Folk Music Studies at the Center of Vietnamese Philosophy, Culture and Society, Temple University.

Bộ, như một khái niệm cho một “đơn vị hình ảnh” của âm thanh được “ký âm” bằng âm phổ.

Using Hát Xẩm as a sample in this study, the paper introduces the spectrogram as a means of transcription and identification of musical sounds, and in its core, can support research and analysis of Vietnamese traditional music. A spectrogram is a 3-dimensional matrix, recording 3 sound measurements in now-freeware: pitch in *Hertz* (Hz), intensity in *Decibels* (dB), and duration in *milliseconds* (ms). At the same time, from the spectrogram, the paper will introduce the concept of *chữ nhạc* “musical word” widely used to establish *lòng bàn* “core melody” in *nhạc tài tử Nam bộ* “southern musical jam”, where spectrogram is visually represent as instant photograph of sound, or “transcription” by spectrogram.

Từ đây, bài viết giới thiệu một phương tiện, hệ thống ký âm mới cũng như cách nhận diện âm thanh âm nhạc bằng kỹ thuật công nghệ, hữu ích và có tính tương lai trong nghiên cứu, phân tích âm nhạc truyền khẩu.

Heretofore, the paper would like to introduce a methodology of a new type of music transcription which also allows researchers to classify using up-to-date technology. For example, the spectrogram in *Giặt nước cánh bèo* by Hà Thị Cầu 1999 gives us the top 6 peak frequencies as E4-30c, F4+40c, A4+10c, B4-30c, C5+30c and E5-10c, and its syllable onsets are not distributed equally even though it retains the rhythm of the song. Khương Cường has from his manual transcription, with the rn E4 F4 A4 B4 C5 G4 D4 and D5

A3 D4 E4 F4 G4 A4 B4 C5 D5 E5 F5 G5 A5 C5

Từ khóa: âm phổ, chữ nhạc, Hát Xẩm, phương tiện ký âm, phương pháp nhận diện spectrogram, musical word, Hát Xẩm, transcription means, method of identification.

Nguyễn Thị Mỹ Liêm, Associate Professor, Ph.D., Vice Director of Hồ Chí Minh City Conservatory of Music (2006 – 2016), and teaches at Department of Arts, Sài Gòn University

(2017 – present). She is a member of the Executive Committee of the Vietnam Musician's Association (2010 – present), a member of the Executive Committee of The Hồ Chí Minh City Music Association and a member of the Vietnamese Folk Arts Association. She is also a *đàn tranh* [16-string zither] and *đàn bầu* [monochord] musician.

Contact by email at ngmyliem@yahoo.com.vn.

Phan Gia Anh Thư, M.A., Ed.M., Ed.D. student, *Music Education*, Teachers College - Columbia University (2015), is a piano teacher at Teachers College, Columbia University (2014 – present), a *Fellow* at the *Center for Vietnamese Philosophy, Culture & Society* at Temple University, and an *Artist-in-residence* at Mekong NYC, focusing on cultivating traditional identities for children in the Bronx, New York, through music, visualization, and traditional games (2016 – present). She is also a *đàn bầu* [monochord] and *đàn kim* [moon lute] musician of the *Mekong Arts and Music* (2013 – present).

Contact by email at agp2132@tc.columbia.edu.

Ngô Thanh Nhân, Ph.D. *Linguistics*, a scholar of New York University *Linguistic String Project* (1984-present), a fellow and Adjunct Associate Director of Temple University *Center for Vietnamese Philosophy, Culture & Society* (Philadelphia, 2006-present), and a teacher of *đàn tranh* [16-string zither] at the *Folk Arts – Cultural Treasures Charter School*, Grades 3-8 (Philadelphia, 2009-present), and the *Mekong Arts and Music Troupe* (New York, 2013-present).

Contact by email at nhan@cs.nyu.edu or nhan@temple.edu.

Bố cục Bài viết...

DRAFT

TIẾP CẬN HÁT XÂM TỪ PHƯƠNG PHÁP PHÂN TÍCH ÂM NHẠC ĐẾN NHẬN DIỆN BẰNG “ÂM PHỔ”

A FIRST APPROACH TO ANALYZE HÁT XÂM USING SPECTROGRAPHIC PROCESSOR TO IDENTIFY ITS FOLK MUSICOLOGY DISTINCTIVE FEATURES AND SYNTAX

by

Nguyễn Thị Mỹ Liêm⁴, Phan Gia Anh-Thư⁵ and Ngô Thanh Nhân⁶

1. Introduction

For years, social sciences and humanities rarely involve the study of music. With the advent of artificial intelligence, especially an extensive understanding of natural language processing, tonal languages, and the massive use of digitized sonic objects, it is possible to imagine a platform to present, preserve, and analyze musical and linguistic elements using string grammar, as in [1]. Music and songs can be thought of as linear strings of pitches or syllables from performers to listeners, associated by pitch tones. Music and linguistic units, such as pitches and syllables, are inherently not well-tempered. Transcribing human music in western notation has stripped away many essential music features, as in [2]. Adding these once-lost features back to their context (adjacent pitches and syllables) reveals culturally dependent characteristics of sonic artefacts, as in [3]. In this paper, natural and well-tempered pitches are presented in different layers or superimposed on each other to help further analysis and comparison, as in [4] and [5]. Linearity, adjacency, regularity, structure, and unit oriented properties of music from pitches, phrases, sections are similar enough, to that of natural language processing (NLP), as in [6]. This NLP processor helps sketch major components and application of this educational music processor (EMP).

⁴ Ph.D. Folklore, Professor, Faculty of Arts, Sài Gòn University, Hồ Chí Minh City, Việt Nam.

⁵ Ph.D. Program in Music Education, Teachers College, Columbia University, and fellow, Folk Music Studies, Center for Vietnamese Philosophy, Culture and Society, Temple University.

⁶ Ph.D. Linguistics, scholar, NYU Courant Institute of Mathematical Sciences, Linguistic String Project and fellow, Folk Music and Nôm Studies, Center for Vietnamese Philosophy, Culture and Society, Temple University.

This paper is largely divided into two parts, one part using technologies to convert musical objects into physical/spectrographic data, measured by Hertz (Hz), Decibels (dBs), and milliseconds (ms). From these units, a layer of musical clefs and layers of interpretive manual insertion of beats, measures, phrases, sections, lyrics, and chords, are overlaid. The second part is dedicated to describing an EMP via a test case. It displays frequencies of occurrences of pitches and chords, and strings of adjacent pitches and adjacent key chords. The results expose the unprecedented characteristics of the test song.

2. Analysis of folk songs by musicologic methodology Phân tích âm nhạc bằng phương pháp Âm nhạc học

- Giới thiệu “cấu trúc diễn xướng” của Hát Xẩm (chủ thể, đối tượng - mối quan hệ giữa chủ thể và đối tượng; thời gian và không gian diễn xướng; hình thức và phương thức diễn xướng; kết cấu của cuộc hát)

Introducing the performance forms of Hát Xẩm (subject, objects -- the relationship of subject and objects; the time and space of performances; form and manners of performance; structure of a singing performance)

- Cấu trúc lời ca trong một làn điệu hát Xẩm (nội dung lời ca; Thể thơ và nhịp thơ; từ phụ - tiếng đệm và vị trí xuất hiện)

Structure of the lyrics of a Hat Xam genre (contents of the lyrics; poetic forms, beats and measures of the lyrics -- the padded sounds and their positions).

- Cấu trúc âm nhạc trong một làn điệu hát Xẩm (thang âm, cấu trúc giai điệu, nhịp điệu,...)

Musicologic structure of a Hat Xam genre (scale, melodic structure, and tempo structure, ...)

- Mối quan hệ giữa lời và nhạc (nghệ thuật phổ thơ; quan hệ giữa thanh điệu, lời ca và giai điệu – cao độ âm nhạc của mỗi từ; Mối quan hệ giữa nhịp thơ và nhịp nhạc; Kết cấu của làn điệu trong mỗi tương ứng với lời ca...)

The relationship of the lyrics and the music (the arts of music vocalization of poetic forms; the relationship of tones, lyrics and melody - - pitches of each word [syllamellis], the relationship of poetic rhythms and music rhythm of a song; the structure of music genres corresponding to the lyrics.

3. Phân tích âm nhạc bằng âm phổ (Phân tích âm nhạc với sự hỗ trợ của “âm phổ”) Analyzing music using spectrography

- Giới thiệu về Âm phổ

An introduction of a spectrogram: A spectrogram represents a musical audio file in terms of a common graphic platform of physical sound properties, in Hertz, Decibels, and milliseconds, so that culturally

dependent musical units such as notes, beats, measures, phrases, chords, and sections can be viewed in separate layers.

- phân tích âm nhạc với sự hỗ trợ của âm phổ

Phần này Thầy Nhân và Thư phụ trách nhé

copy from cf. https://cs.nyu.edu/~nhan/Phan_NICS-18-Music-Processor_IEEE2018.pdf

4. Phương pháp phân tích – Sự kết hợp cần thiết

- So sánh giữa phương pháp phân tích âm nhạc học và phương Pháp phân tích có sự hỗ trợ của âm phổ

Ưu của mỗi phương pháp

Khuyết của mỗi phương pháp

- Sự kết hợp cần thiết...

Phần này Thầy Nhân và Thư phụ trách nhé

5. Phương pháp “chữ nhạc”

Phương pháp “chữ nhạc” đã được sử dụng dùng phương pháp định tiếng trong tiếng Việt và tiếng gọi của loài cá ông. Ở đây, chúng ta có thể nói, một tiếng [syllable] trong tiếng Việt gồm âm vị và thanh vị: thanh vị gắn với phần vần của âm tiết. Một giai điệu là một chuỗi [string][1] cao độ kẹp với điệu vị. Một chữ nhạc là một chuỗi nhạc vị chịu ảnh hưởng của điệu vị. Một chuỗi cao độ hình thành một chữ “syllamelis” tương ứng với một âm tiết của lời, và điệu vị là cách rung, mô, nhấn, rung mô, rung nhấn, vuốt, v.v.

5. Kết luận

- nếu chọn sai phương pháp có thể dẫn đến kết quả sai, chọn nhiều PP khác nhau có thể sẽ có nhiều kết quả khác nhau...)
- Sự kết hợp cần thiết...

References

- [1] Z. S. Harris, String Analysis of Sentence Structure. The Hague: Mouton & Co., 1962.
- [2] P. Vĩnh, “Hệ thống Điệu và Hơi trong nghệ thuật ca - đàn Huế,” [A system of scales and airs in the arts of songs and music of Ca Hue], Chim Việt Cành Nam, 2014, retrieved at http://chimvie3.free.fr/54/vinhphuc_cahue.htm.
- [3] T. N. Ngô and G. A. T Phan, “A Contribution to Teaching Vietnamese Music: Key Pitches in Context and Pitch Contour Graph,” Journal of Social Sciences and Humanities, vol. 3, no. 5, pp. 573-585, Hanoi: Vietnam, 2017.

- [4] G. A. T. Phan and T. N. Ngô, “Capturing the Music: A case study of lý con sáo three regional "Songs of the Starling”,” presented at the 46th Annual Mid-Atlantic Region Association for Asian Studies Conference: Mobility, Technology and the Environment, Drexel University, Philadelphia, PA, 2017.
- [5] G. A. T. Phan and T. N. Ngô, “Initial thoughts on analyzing sonic objects to aid multicultural education,” presented at the 2017 Asian American Education Conference, Teachers College, Columbia University, New York City, NY, 2017.
- [6] N. Sager and T. N. Ngô, “[The computability of strings, transformations, and sublanguage](#),” The legacy of Zellig Harris: Language and information into the 21st Century, ed. by Bruce E Nevin and Stephen Johnson. John Benjamins Publishing Co. Amsterdam/Philadelphia. Volume 2:79-120, 2002.
- [7] Center for Digital Music of Queen Mary, University of London, Sonic Visualiser, version 3.1.1, 2018, retrieved at <https://www.sonicvisualiser.org/>.
- [8] M. Mauch and S. Dixon, “[Approximate Note Transcription for the Improved Identification of Difficult Chords](#),” proceedings of the 11th International Society for Music Information Retrieval Conference (ISMIR 2010), 2010.
- [9] J. Salamon and E. Gómez, "[Melody Extraction from Polyphonic Music Signals using Pitch Contour Characteristics](#)", IEEE Transactions on Audio, Speech and Language Processing, 20(6):1759-1770, Aug. 2012.
- [10] D. Barry, D. Fitzgerald, B. Lawlor, and E. Coyle, “Drum Source Separation using Percussive Feature Detection and Spectral Modulation,” in ISSC 2005, 2005.
- [11] C. Baume and B. Y. Raimond, Broadcasting Corporation, Intensity Vamp plugin, 2013, retrieved at <https://github.com/bbc/bbc-vamp-plugins/releases>.
- [12] MuseScore BVBA, 2018, retrieved at <https://musescore.org/en>.
- [13] MuseScore BVBA, 2018, retrieved at <https://musescore.com/dashboard>.
- [14] Lunaverus, AnthemScore, 2018, retrieved at <https://www.lunaverus.com/>.

- [15] The Unicode Standard, version 11.0, 2018/06/05, retrieved at <https://www.unicode.org/versions/Unicode11.0.0/>.
- [16] World Wide Web, HyperText Markup Language (HTML) 5.2, 2017, retrieved at <https://www.w3.org/TR/2017/REC-html52-20171214/>.
- [17] World Wide Web, Extensible Markup Language (XML) 1.0 (Fifth Edition), 2013, retrieved at <https://www.w3.org/TR/xml/>.
- [18] Open Archive Initiative - Object Reuse and Exchange (OAI/ORE), ORE User Guide - Primer, 2008, retrieved at <https://www.openarchives.org/ore/1.0/primer>.
- [19] Dublin Core Metadata Initiative, DCMI Specifications, 2005, retrieved at <http://dublincore.org/specifications/>.
- [20] Khương, Văn Cường. 2009. Đặc điểm âm nhạc trong nghệ thuật Hát Xẩm. Khóa luận tốt nghiệp đại học: Hệ chính quy. Học viện Âm nhạc Quốc gia. Hà Nội.
- [21] Nguyễn, Thuyét Phong & Campbell, Patricia Shehan. (1990). *From rice paddies and temple yards: Traditional music of Vietnam*. Danbury, CT: World Music Press.
- [22] Trần, Văn Khê. (1962). *La musique vietnamienne traditionnelle*. Paris, Presses Universitaires de France.
- [23] Trần, Văn Khê. (1967). *Les traditions musicales: Viêt-nam*. Institut International d'Études Comparatives de la Musique. Paris: Buchet-Chastel.
- [24] Nguyễn, Thuyét Phong. (1998). Vietnam. In Miller, T., & Williams, S. (Eds). *The Garland Encyclopedia of World Music: Southeast Asia*, 4:444-517. New York, NY: Garland Publishing, Inc.
- [25] Nguyễn, Phú Yên. (2009?). Tìm hiểu thang âm ngũ cung trong âm nhạc Huế, *Chim Việt Cảnh Nam*. Cf. http://chimviet.free.fr/vanhoc/nguyenphuyen/ngphuyen_ngucungHue1.htm.
- [26] C. Seeger. (1957). 'Towards a Universal Music Sound-Writing for Musicology', *Journal of the International Folk Music Council*, ix (1957): 63–66.

Appendix 1 Phụ lục 1

Dạt nước cánh bèo, 1999 Xẩm Hà Liễu	Giọt nước cánh bèo (Mai Văn Lạng, 89-92)
<p><i>Rao</i> Dạt nước cánh bèo, bấy lâu nay lênh đênh dạt nước cánh bèo Đã từng lưu lạc... chữ tình lưu lạc để nhiều điều vất vả gian truân (<i>xuyên tâm</i>) Trời cao có thấu tình chắng (<i>lưu không</i>) Trời mây cao có thấu tình chắng đòi người mà mấy lúc, đòi người với lúc vất vả gian truân cho kiếp tôi già (<i>xuyên tâm</i>) Tôi hiềm về liệu bấy lo ba đến với chồng thì cũng nặng bên cha cao dày thế cho nên một tôi lo lắng cả đêm ngày (<i>lưu không</i>) Cho mấy nên lo lắng đêm ngày đĩa trâu voi mà nước mắt trâu voi nước mắt thiếp chảy đầy cả năm canh... (<i>xuyên tâm</i>) Ngồi một mình mà sao tôi cứ tủi mãi duyên mình (<i>lưu không</i>) Một mình tôi cứ tủi mãi duyên mình Than thân mà rằng chả than thân rằng chả ăn ở bạc tình với ai (<i>xuyên tâm</i>) Thà vấy ời gió trúc mưa mai ngắn ngơ trăm nỗi dùi mài một thân cam mây lòng tôi vất vả nơi xa gần (<i>lưu không</i>) Cam lòng thân tôi vất vả xa gần chẳng ai vò mà rói Ai vò tôi rói chả có ai giằn khúc ruột tôi đau (<i>xuyên tâm</i>) Một mình tôi mới đứng tủi ngồi sầu (<i>lưu không</i>) Mình mới tôi đứng tủi ngồi sầu than thân rằng chả than thân rằng chả bạc đầu với hoa ... (<i>xuyên</i>)</p>	<p>https://youtu.be/cj3K_lv4Xf8?t=1984 Mặt nước cánh bèo bấy lâu nay lênh đênh dạt nước cánh bèo Lênh đênh mặt nước cánh bèo Đã từng lưu lạc lại nhiều gian truân Vất tay lên nằm ngẫm cơ trần Đời người mấy lúc gian truân vất vả mà già? Ai ơi liệu bấy lo ba (<i>hết khổ</i>) Liệu bấy lo ba Chứ ai ơi liệu bấy lo ba Đạo bên chồng cũng nặng, nghĩa bên cha cũng dày Bởi thế cho nên, một mình tôi lo lắng suốt đêm ngày, Dầu hao trắng đĩa, nước mắt đầy suốt cả năm canh, Ngồi một mình lại nghĩ một mình! (<i>hết khổ</i>) Lại nghĩ một mình, Ngồi một mình lại nghĩ một mình, Nào ai ăn ở bạc tình với ai? Thờ ơ gió trúc mưa mai, Ngắn ngơ trăm mối, dùi mài một thân, Xót lòng vất vả xa gần! (<i>hết khổ</i>) Vất vả xa gần, Xót lòng vất vả xa gần, Không ai vò mà rói, không ai giằn mà đau Mình tôi đứng tủi ngồi sầu, Đã than với nguyệt lại rầu với hoa. Chỉ thương thay cho em bé mẹ già (<i>đổ khổ, nhắc lại</i>) Tấm lòng tôn kính ai đã dám nguôi Quả dâu trong héo ngoài tươi, Nghĩ công trang điểm thiệt đời lắm ru? Hồng nhan đã luống công phu (<i>đổ khổ, nhắc lại</i>) Kiếp này dang dở đường tu biết mấy mươi lần Tuông đến khi bướm dạo vườn xuân Một đêm ít cũng mấy lần chiêm bao Càng trông bóng nguyệt càng cao (<i>đổ khổ, nhắc lại</i>) Năm canh ngồi nghĩ vận vào cả năm</p>

<p><i>tâm</i>) Thương mấy thân thời chút phận của đàn bà những điều vất vả ấy là điều chung Chị em ơi đàn bà thương lấy nhau cùng <i>(lưu không)</i> Chị em ơi đàn bà thương lẫn nhau cùng Thiền duyên nhờ bước Thiền duyên nhờ bước để má hồng vất vả gian nan <i>(xuyên tâm)</i> Đêm mấy ngày mình tôi nghĩ ngợi mà lo toan Vất vả tại số, giờ giang tại giờ Có may ra thì tôi thì vào được cái giếng khơi <i>(lưu không)</i> May mấy ra vào được giếng khơi vò/vừa trong vò/vừa sạch vò trong vò sạch mát mẻ là nơi chốn thanh nhàn <i>(xuyên tâm)</i> Chả mấy may thân tôi vất vả mấy gian nan bước vào nơi mà cay đắng phần nản cùng ai Dạ tôi sầu tuy rằng trong héo ngoài tươi <i>(lưu không)</i> Tôi mới sờ/sầu tuy rằng trong héo ngoài tươi tiếc công thì gấn bó tiếc công gấn bó thiệt thòi mà lắm ru...<i>(xuyên tâm)</i> Con rồng vàng mà ai đem tắm nước ao tù người khôn thì ở mấy người ngu mà nặng mình cho mấy nên tôi phải đèo bông <i>Chung kết</i> Mai Văn Lạng, 2017 6. Xả Mọt nước cánh bèo 32:50 to 46:07 https://www.youtube.com/watch?v=cj3K_1v4Xf8</p>	<p>Mối sầu riêng xếp để âm thầm Nói ra lại sợ tiếng tăm chê cười Mặt huê mày liễu kém tươi <i>(đổ khổ, nhắc lại)</i> Càng nghĩ cơn có càng khơi mạch sầu Lòng người rộng cả cao sâu Ai cần ai nhắc ai hầu được ai Dù cơm no áo ấm đủ dài <i>(đổ khổ, nhắc lại)</i> Nỗi niềm tâm sự, ngậm ngùi đắng cay Chàng ơi nghe thiệp tôi này Nửa mai gặp hội rồng mây một nhà Bắc thang lên quyết hỏi trăng già <i>(đổ khổ, nhắc lại)</i> Phận đàn bà như hạt mưa sa giữa trời May ra vào được giếng khơi Vừa trong vừa mát thừa nơi thanh nhàn Không may thì vất vả lắm than Ngậm cay nuốt đắng biết phần nản cùng ai Bác mẹ nhà em cũng chẳng ép nài Bởi chưng tham sắc tham tài thế gian Bây giờ mới mắc bói tư vương <i>(đổ khổ, nhắc lại)</i> Sự tình như thế ai thương được nào Phận đàn bà như hạt mưa rào Hạt sa xuống vũng hạt vào đồng không Cũng là một tiếng lấy chồng <i>(đổ khổ, nhắc lại)</i> Người thì sung sướng ta không ra gì Miệng đời nay bác mai chi Làm thân con gái vất đi cho rồi Trách phận tôi lại giận đời <i>(đổ khổ, nhắc lại)</i> Trách ông trăng ở ra đời đa đoan Mặc ai phụ bạc tham vàng Em thì không bỏ nghĩa chàng nặng sâu Chả nói ra trong dạ em sầu Ai ơi có biết cơ màu này ru <i>(đổ khổ, nhắc lại)</i> Kiếp xưa đã vụng đường tu Kiếp này lại dở dang tu mấy lần Đời người được mấy lần xuân <i>(đổ khổ, nhắc lại)</i> Hoa sen mọc bãi cát lắm ai ơi Tính ngón tay quá nửa phần đời Còn không nay đã da mồi tóc sương Trách ai xưa đã vấn vương <i>(đổ khổ, nhắc lại)</i> Mà ai lại ở ra phường gió trăng Nửa đời lỡ bước sang ngang</p>
---	--

	<p>Bỏ thì chẳng bỏ, thương càng không thương Duyên sao đòi đoạn trăm đường (<i>đổ khổ, nhắc lại</i>) Hỏi rằng ai thấu đoạn trường này chẳng? Thà rằng chẳng giần cho cam Giần cả vào thùng chàm sao mãi không xanh Vô duyên gặp chôn bạc tình (<i>đổ khổ, nhắc lại</i>) Lời qua tiếng lại thêm bực mình khó than Ngõ đâu đá nát phai vàng Cùng đường đành phải tìm sang nước người Trách thân đâu dám giận đời (<i>đổ khổ, nhắc lại</i>) Trách mình lăm lăm, giận người là bao? Chàng ơi! Chàng nghĩ thế nào, Có cho em được ra vào tựa nương?</p>
--	---

<i>Dạt nước cánh bèo</i>	<p>DRAFT Like a fern petal in the turbulent stream</p>
---------------------------------	--

<p><i>Rao</i></p> <p>Dạt nước cánh bèo, bấy lâu nay lênh đênh dạt nước cánh bèo</p> <p>Đã từng lưu lạc... chữ tình lưu lạc để nhiều điều vất vả gian truân (<i>xuyên tâm</i>)</p> <p>Trời cao có thấu tình chẵng (<i>lưu không</i>)</p> <p>Trời mây cao có thấu tình chẵng đòi người mà mấy lúc, đòi người với lúc vất vả gian truân cho kiếp tôi già (<i>xuyên tâm</i>)</p> <p>Tôi hiềm về liệu bấy lo ba đến với chồng thì cũng nặng bên cha cao dày thế cho nên một tôi lo lắng cả đêm ngày (<i>lưu không</i>)</p> <p>Cho mấy nên lo lắng đêm ngày đĩa trầu voi mà nước mắt trầu voi nước mắt thiếp chảy đầy cả năm canh... (<i>xuyên tâm</i>)</p> <p>Ngồi một mình mà sao tôi cứ tủi mãi duyên mình (<i>lưu không</i>)</p> <p>Một mình tôi cứ tủi mãi duyên mình Than thân mà rằng chả than thân rằng chả ăn ở bạc tình với ai (<i>xuyên tâm</i>)</p>	<p><i>Introduction music, 2-string fiddle & drums</i></p> <p>I have always been floating and tumbling like a fern petal in the turbulent stream</p> <p>I have always been wandering with a love that has brought me hardship sufferings (<i>pickup</i>)</p> <p>Heaven on high! Do you know the depth of my trials? (<i>instrumental refrain</i>)</p> <p>Heaven on high! Do you feel the depth of my twisted trials?</p> <p>How many times in one's life... How many times one has to go through hardship and suffering that had aged me badly... (<i>pickup</i>)</p> <p>I have to think of all angles that may go wrong, on the one side heavy is the love of my husband, and the depth of the love for my father... which force me to worry day and night (<i>instrumental refrain</i>)</p> <p>That's why I have to worry day and night my betel dish is gone and my tears kept running all night (<i>pickup</i>)</p> <p>I'm sitting here feeling sorry for myself (<i>pickup</i>)</p> <p>Alone, I keep feeling sorry for my life</p> <p>I cry for my lot</p> <p>I cry for my lot but I refuse to let anyone go (<i>pickup</i>)</p> <p>Even for moments of intimacy</p> <p>I have surprised again and again to find myself alone</p>
---	--

Thà vấy ơi gió trúc mưa mai ngắn ngơ trăm nỗi dùi mài một thân cam mấy lòng tôi vất vả nơi xa gần <i>(lưu không)</i>	And ended up with hardships, far and near (pickup) I endure alone the hardships far and near (pickup)
Cam lòng thân tôi vất vả xa gần chẳng ai vò mà rồi Ai vò tôi rồi chả có ai giần khúc ruột tôi đau <i>(xuyên tâm)</i>	Nobody messes me up but I am all twisted Nobody steps on me but my guts are all in pain (pickup) I am all alone standing in shame and sitting in pain (pickup)
Một mình tôi mới đứng tui ngồi sầu <i>(lưu không)</i>	I am worry I might not be living all my life with my love (pickup)
Mình mới tôi đứng tui ngồi sầu than thân rằng chả than thân rằng chả bạc đầu với hoa ... <i>(xuyên tâm)</i>	Then I feel pity for myself A tiny life of a woman
Thương mấy thân thời chút phận của đàn bà những điều vất vả ấy là điều chung Chị em ơi đàn bà thương lấy nhau cùng <i>(lưu không)</i>	The pain and suffering are owned by every woman Oh sisters! Be pity for each other (pickup) Oh sisters! As women, we have to empathize with each other
Chị em ơi đàn bà thương lẫn nhau cùng Thiên quyên nhỡ bước Thiên quyên nhỡ bước để má hồng vất vả gian nan <i>(xuyên tâm)</i>	A woman can always land in wrong place When she lands in the wrong place she endures pain and hardship (pickup)
Đêm mấy ngày mình tôi nghĩ ngợi mà lo toan Vất vả tại số, giờ giang tại giờ Có may ra thì tôi thì vào được cái giếng	I just think and worry I realize the hardship is our fate And landing in wrong places it's heaven's will

<p>khơi</p> <p><i>(lưu không)</i></p> <p>May mấy ra vào được giếng khơi</p> <p>vò/vừa trong vò/vừa sạch</p> <p>vò trong vò sạch mát mẽ là nơi chỗ thanh nhàn <i>(xuyên tâm)</i></p> <p>Chả mấy may thân tôi vất vả mấy gian nan</p> <p>bước vào nơi mà cay đắng phàn nàn cùng ai</p> <p>Dạ tôi sầu tuy rằng trong héo ngoài tươi</p> <p><i>(lưu không)</i></p> <p>Tôi mới sò/sầu tuy rằng trong héo ngoài tươi</p> <p>tiếc công thì gấn bó</p> <p>tiếc công gấn bó thiệt thòi mà lắm ru...<i>(xuyên tâm)</i></p> <p>Con rồng vàng mà ai đem tắm nước ao tù</p> <p>người khôn thì ở mấy người ngu mà nặng mình</p> <p>cho mấy nên tôi phải đèo bòng</p> <p><i>Chung kết</i></p>	<p>If one is lucky, one lands in an open well</p> <p><i>(pickup)</i></p> <p>If you're really lucky, one may land in an open well</p> <p>The water is clear, and clean</p> <p>The water is clear and clean where you can be leisure <i>(pickup)</i></p> <p>I, like all of you, fall into the wrong place, one endures hardship, where can I complain</p> <p>I am all in pain, but I have to be cheerful on the outside</p> <p><i>(pickup)</i></p> <p>I'm all in pain, yet I am cheerful on the outside, I can't feel sorry for my stupid lot <i>(pickup)</i></p> <p>We are all like golden dragons falling into the mud, we are the smart ones who have to live with the dumb dumbs, how can we not feel all dragged down into a bottomless pit...</p> <p>That's why I continue... in silence.</p>
--	---

